Ч. 253 (12.619). Львів, четвер 13. листопада 1930. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LI.


# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.


## 11 Число Українського і Білоруського Виборчого Бльоку 11





# Це не все одно!...

*Львів, 11. листопада 1930.*

Одним із найбільш поширених поглядів у вашому громадянстві є думка, що — мовляв — „це все одно, чи ми будемо мати у польському соймі 50 чи 5 українських послів“. Таке дивоглядне твердження арґументується і „принципіяльними“ (чи істнує така ділянка життя, в якій ми не були би „принципіялістами“?!) мотивами і навіть „практичними“. „Принципіяльно“ нічого нам — чуємо від „теоретиків політичного принципіялізму“ — пхатися „масово“ до варшавського сойму, бо чейже „не у Варшаві доля України буде рішатися“ (хто і коли таке твердив?!); але що на участь українців у виборах „остаточно“ наші люди рішилися, то треба — мовляв — українських послів до варшавського сойму вибирати, але без особливого захоплення; іншими словами, хто піде до виборів — добре, а хто ні — теж ніякого злочину не буде, бо Україна від цього не завалиться“. Очевидно, що з такими „принципіяльними“ арґументами дуже важко полемізувати, бо коли дискусія сходить на площину сумнівів, від якого діла Україна може завалитися, а від якого ні та які справи є маловажні в обличчі невмірущости 40-міліонової нації — тоді треба замовкати й побожно притакувати принципіяльним проповідям. Зрештою, на щастя, ці проповідники мають щораз менше слухачів та й ряди самих їх дещо прорідли і в приноровлюванні „принципів“ до політичної тактики вони таки вже дещо обережніші. Отже й „засадниче“ легковажне відношення декого до справи виборів перестало вже бути небезпечне.

Зате більше послуху находять арґументи — так мовити — практичного характеру, які обосновують ту саму тезу: що українцям „все одно“, чи матимуть кількадесять чи кількох власних послів. Чуємо тут бідкання і на майоризацію українського представництва у польських законодатних палатах без огляду на чисельність того представництва і на примусове фактичне гаяння часу послами, які не мають доступу до справжньої законодатної співпраці, ані — тим більше — впливу на зміст законів; поміж численними арґументами, що по правді краще, аби наших послів не було „занадто богато“, чули ми від одного громадянина й такий справді суто-практичний погляд: ось в останньому соймі було 42-ох послів (УНДО і радик.), а 22-ох сидить нині у вязниці, „чи не краще (казав нам передбачуючий мягкосердний патріот) менше активних наших людей наражувати на кримінал?!“ І — на превеликий жаль — ці „практичні“ арґументи находять собі деяких приклонників та причиняються до ширення баламуцтва у нашому громадянстві, плутають дальше поняття, психічно слабших духом людей демобілізують і в наслідку — ллють воду на млин усім тим, які тільки того й хочуть, що *програної українців при виборах!*

Твердити, що „все одно“ нам, скільки будемо мати послів і сенаторів, можуть тільки одиниці, які не здають собі справи ані з завдань членів української парляментарної репрезентації, ані з умов їхньої праці. Передовсім малі числом клюби не мають або зовсім доступу до *найважнішої* парляментарної станиці, якою не є пленарні засідання лише *комісії*, або доступ надзвичайно обмежений. У таких справах, як напр. бюджет, себто буквально всі звязані з ним ділянки життя, голос мають *виключно* великі клюби. Техніка парляментарної праці взагалі дає привілеї великим клюбам та спихає на зовсім задній плян клюби маленькі, при чому ці останні інколи цілком тратять усяку можливість забирати слово, — без огляду на та[illegible] Очевидно, що від чисельности клюбу залежать і технічні умови праці, напр.: можливости організації парляментарного секретаріяту, утримуваного в цілости парляментарним представництвом. Правда, повагу кожній парляментарній репрезентації запевнюють у першій мірі визначні її члени-одиниці, своїм інтелектом, освітою, фаховим знанням справ, красномовчим талантом та особистими прикметами вдачі й поведінки. Однак навіть клюб найбільших індивідуальностей — якщо всіх їх є тільки кілька осіб — не має ніякого значіння, просто тому що вони не можуть дати пізнати себе!

Пригадувати такі відомі правди, що чим більше рук до роботи, тим більше роботи може бути виконаної — це вчити грамотних людей абетки. Здається теж, що ніколи стільки праці не ждало наших парляментарних представників, як саме нині! Нині, коли ми остали без проводу, коли тільки основних питань мусить бути перевірених і зясованих, коли стільки речей треба буде своїм і чужим сказати, коли стільки праці жде відлогом, — не тільки там, у Варшаві, але саме тут, у краю, яких потребує в особах послів і сенаторів не лише вождів, але й сірих робітників!

Це не є „все одно“, скільки людей ми виберемо, скільки їх буде творити національну репрезентацію та скільки голов і рук буде думати й працювати. Український Виборчий Бльок, єдина всенаціональна листа, що гуртує всі партії, кляси й суспільні верстви, може вибрати могутнє представництво, яке свідчитиме про силу народу, що його вибрав. І нарід мусить таке представництво вибрати! А подбати за це має наша інтелігенція! *Цих кілька останніх днів, які нас ділять від дня виборів, має кожна свідома українська одиниця, передовсім кожний український інтелігент, присвятити в цілости виборчому освідомлюванню мас! Хай вибір найчисленнішого українського парляментарного представництва стане питанням особистої гідности й амбіції кожного з нас!*

# Вибори в Австрії.

**Кема ніякого основного пересунення сил.**

Переведені в неділю вибори до Національної Ради (парляменту) Австрії дали такий вислід: **соціял-демократи 72 мандати** (передше 71), **христіянські суспільники і гаймвер (з Дол. Австрії) 66 мандатів** (передше 73), **бльок Шобера 19 мандатів** (передше всенімці 12 і „Ляндбунд“ 9, разом 21), **бльок гаймвери 8.**

З того висліду виходить, що соціял-демократи, які в попередньому парляменті мали два мандати менше від христіянських суспільників, вийшли з цих виборів як найсильніша партія. Допомогло їм до того значне розбиття серед горожанських, не-соціялістичних партій, через що в одному тільки Відні пропало марно 71.404 гол. (3 мандати), які зібрали на себе ріжні дрібні міщанські ґрупи. Христіянські суспільники матимуть тепер разом з гаймверою 74 мандати, отже знову два місця більше від соціяльних демократів. Щодо самої гаймвери, то крім 8 мандатів, здобутих нею безпосередньо, дістане її клюб ще кілька мандатів зі спільної листи з христіянськими суспільниками в Долішній Австрії. Та це неважне, бо можна рахуватися майже напевно з тим, що христіянські суспільники підуть у парляменті разом з гаймверівськими послами, а навіть створять спільний союз. Таким чином переведені щойно вибори не привели в дійсности до ніяких змін серед двох бльоків: горожанського і соціялістичного. Деякі пересунення зазначилися тільки серед горожанських партій, між якими зростає в силу фашистівськи настроєний бльок гаймвери, якого при попередніх виборах зовсім не було.

Цікаво виглядають вибори в самому Відні, де, як відомо, соціял-демократи є від часів перевороту пануючою партією. Тепер загальна

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 7. listopada 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 241 (12607) czasop. „Dilo“ z daty Lwów dnia 29. października 1930 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 284/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 4. listopada 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 28. października 1930 r. przez Prokur. Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo“ Nr. 241 12.607) z daty Lwów 29 października 1930 r. zawierającego 1) w artykule pt. „Czym je Ukraińskyj Katołyckyj Sojuz“ a) w ustępie od słów: „w czasach“ do słów „kooperacji“, b) w ustępie od słów „Ta cia kartyna“ do słów „obrjadamy“, 2) w artykule pt. „Bilszowyky pro mytrop. Szeptyćkoho“ w całości, — znamiona ad ustęp 1) zbrodni z § 65 a) uk. o występku z § 308, 302 uk. ad ust. 2) występku z § 300 uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzial. redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego zakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 Dzpp. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów ma na celu pod 1) a) szerzeniem fałszywych wieści co do sposobu odnoszenia się władz administracyjnych do ośrodków kulturalnych obywateli narodowości ruskiej i zaniepokoić publiczne bezpieczeństwo, pod 1) b) propagować nienawiść i pogardę przeciw administracji Państwa a to do aktów rządowych tychże władz na terenie województw wschodnich, tudzież nastroić wrogo przeciw narodowości polskiej, pod 2) poniżyć w powadze zarządzenia władz wydane w związku z ujawnionemi aktami sabotażu, co odpowiada znamionom zbr. z § 65 a) uk. i występku z § 300 uk. 308, 302 uk. Według §§ 487 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność: (підпис нечиткий).
starszy sekretarz.

скількість голосів, відданих на поодинокі групи у віденській окрузі, представляється так: соціял-демократи 703.421 гол. (в 1927 р. — 693.621 гол.), християнські суспільники 382.882 (437.783), бльок Шобера 124.376, національні соціялісти 27.544, бльок гаймвери 26.377, комуністи 10.591, австрійська народня партія 8.419, демократична партія 6.719, жидівська листа 2.134, вірна цісареві нар. партія 157, нац. демократи 54 гол.

Австрійські вибори цікаві тим, що вони є завсіди показчиком, наскільки і як всі більші партії стабілізувалися серед широких кругів населення. Ту стабілізацію партійних відносин, таку рідку в інших державах, видно особливо яскраво у Відні, де всі переводжувані в останніх 12 роках вибори дають менш-більш той самий образ. При цих виборах здобули віденські соціял-демократи 30 мандатів (у 1927 р. — 29), християнські суспільники 11 (14), бльок Шобера 4 (2). Отже з трьох страчених христ. суспільниками мандатів у Відні два забрав міщанський бльок Шобера, а один соціял-демократи.

В новій Нац. Раді стоятиме 72 соціял-демократів проти 93 представників горожанських партій. Отже перевага протисоціялістичних партій не дуже велика, при чому не слід забувати, що горожанська більшість складається з дуже ріжнородних, часто розбіжних елементів, підчас коли соціял-демократичний клюб виступає завсіди як одноціла і сконсолідована група. В такому укладі відносин відіграє по всякій правдоподібности поважну ролю в парляментарному житті Австрії бльок Шобера, який в боротьбі поміж соціялістами і христ. суспільниками чи радше у вирівнанні противенств поміж тими двома ґрупами зможе стати навіть рішаючим чинником.

**Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!**

## З польської преси.

# „Політичний білянс київського походу“.

В 34. ч. варшавського тижн. Ст. Туґута „Тидзєнь“ з 9. ц. м. находимо під повищим наголовком статтю п. І. В., яка є надзвичайно цікавим голосом польського публіциста в справі історичної події, яка по нинішній день не є ще остаточно й цілком безспірно зясована. Нижче цитована стаття є першим польським поглядом, який наближується до становища тих українських національних кол, які, співчуваючи збройній боротьбі з Росією в імя побіди ідеї самовизначення народів, віднеслися проте тоді, у 1920 році, до концепції походу на Київ з великим застереженням, якщо не явно неґативно. Тема ця — сьогодні історична й академічна — є все для усіх українців темою надзвичайно живою і цікавою і тому згадану статтю передруковуємо в цілості. Стаття була несконфіскована, подаємо її у буквальному перекладі:

„В останніх часах на шпальтах преси присвячено богато місця стратеґічним питанням, звязаним із польсько-більшовицькою війною 1920 року. Натомість надто мало зверталось уваги політичним мотивам й історичним наслідкам тієї імпрези. Згідно з буденною вже усталеною опінією, вона мала бути еманацією національної програми та політичних прямувань польського лівого табору. Цей погляд всеж є фальшивий, а повалити його в інтересі польської демократії є річю конечною і на часі.

Уможливити всім народам свобідний розвиток, є безумовно спільною точкою програми всіх демократій світа, але ця програма зобовязує демократа передовсім у межах власної держави, а тільки в надзвичайних, зовсім виїмкових випадках може явитись у формі збройної боротьби в чужім краю, бо демократія з природи речі є пацифістична. Натомість великі імперіялістичні держави, які внутрі свого краю застосовують найгірший національний гніт, часто в імя своїх політичних інтересів послуговуються кличами визволення народів для замаскування воєн. Клясичним прикладом такої політики була царська Росія, ця марксівська „тюрма народів“, яка в XIX. віці провадила кілька воєн з Туреччиною, буцім-то з метою визволення сербів, болгар і румунів (в яких врештою при нагоді вхопила Бесарабію) а в дійсности з метою

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 13. ЛИСТОПАДА 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 56)

# МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Коли вечором я оповів свою пригоду Якимцеві, він дуже розсердився: „Твій мислитель ідіот! що це значить мати критерій? що воно таке? чи росте в Індії? де його виробляють, де його бачили? Крамар критеріями!“

Мій бідний Якимцьо мав сльози в очах з жалю, що мій архитвір зазнав такої невдачі. А за хвилину сказав:

— Слухай, Якимцю, я маю одну думку. Ти хочеш прочитати комусь свою поему, правда? Може би ти її прочитав в неділю у Перротів.

— У Перротів? Якимцю, що ти кажеш?

— Чому би ні? Перрот, правда, не орел, але і не кертиця. Він має здоровий розум, людина щира і Каміля теж буде дуже добрим суддею, хоча, може, трохи небезпристрасною. А з великими заслугами дуже начитана. Навіть старий Лялюет, не є такий тупий як виглядає. Зрештою Перрот знає чимало інтеліґентних людей, яких міг би запросити на той вечір. Щож ти на це? Чи хочеш, щоб я з ним порозмовляв?

Мені зовсім не усміхалася ідея звертатися до суддів з пасажу Сомон. А всеж таки мене аж свербіло прочитати комусь свої вірші і тому спротивився трохи, а все остаточно прийняв думку Якимця. Він поговорив з Перротом зараз на другий день. Сумніваюся, чи Перрот зрозумів у чому річ. Але, що він бачив, що це буде приємне для дітей „панунці“ (моєї мами!), він сказав так, не вагаючися і негайно розіслав запрошення.

Ніколи ще кремовий сальон не бачив такого свята. Перрот скликав на мою честь всіх найвизначніших людей з порцелянового світа. Крім буденних гостей ми мали того вечора панства Пасажонів зі своїм сином ветеринарем, Ферую, масона, доброго промовця, котрий добився великих успіхів у льожі Великого Орієнту, панство Фужеро з 7-ми доньками, що сиділи як дудки органів, пана Феруя, члена клюбу поетів, що був найбільше авторитетним з цього товариства.

Можете уявити собі, який я був зворушений, коли опинився перед таким ареопагом. Тому, що все це товариство знало, що мають оцінити поетичний твір, усі вважали своїм обовязком офіціяльно надутися і глядіти холодно, без усмішки. Вони розмовляли між собою пошепки, поважно, покивуючи головами як члени Трибуналу. Перрот, який не добачував у цьому ніякої тайни, глядів на них дуже здивований. Коли всі вже зібралися, позасідали на своїх місцях. Я сидів звернений плечима до фортепяну, а вся авдиторія довкола мене у півколі, з виїмком старого Лялюета, що гриз цукор на звичайнім місці. Хвилина шуму, а відтак мовчанка і я почав зворушеним голосом свою поему...

Була це драматична поема, з претенсіональним заголовком: „Пасторальна комедія“. Маціцький від перших днів свого вязничного життя в Сарлянді залюбки оповідав своїм учням фантастичні історії про сверщиків, метеликів і інші животинки. З тих трьох малих казок я склав свою пасторальну комедію у віршованих діяльоґах. Поема складалася з трьох частин. Але цього вечора у Перрота я прочитав лише першу. Прохаю дозволу читачів навести тут зразок цього твору не як літературний зразок, але як виправдуючий документ до „Історії про Маціцького“. Уявіть собі на хвилину, що сидите у сальоні Перрота, а Данило декламує зворушений перед Вами:

**Пригоди Синього Метелика.**

**І. Дія.**

*Поле. Вечір; сонце заходить. Метелик і Зозулька сидять на навороті і гуторять. Зустрілись уранці і провели день спільно. Тому, що вже пізно. Зозулька збирається йти домів.*

**Метелик.**

Що? ти вже ідеш?

**Зозулька.**

Що-ж? пора йти спати.
Подумай, пізний час.

**Метелик.**

Гов! іти до хати?
Хата це-ж не заяць, не втікає в ліс.
І нудно в ній самому... Ще розібєш віс:
Сходи, двері, а в кімнаті стіни...
А тут: поглянь... ще сонце гріє верховини,
Роса, повітря свіже, величавий мак...
А може все ось тут таки тобі не в смак?
Признайся щиро...

**Зозулька.**

Страшно люблю квіти.

**Метелик.**

Тим краще... може трохи ще тут посидіть
Сядь поруч мене, глянь: така чудова ніч...

**Зозулька.**

Це правда... але...

**Метелик (тягне її).**

Любо спати голотіч...

**Зозулька (пручається).**

Ні, ні... пусти мене... Я-б дуже, дуже радо...

**Метелик.**

Пс! чуєш?

**Зозулька (з острахом).**

Що там?

**Метелик.**

Біля винограду
Чути голоси... це хор перепелиць...
Яка чудова пісня! ех, упастиб ниць
На килим трав, щоб аж зітхнули груди!...

**Зозулька.**

Це правда... але...

**Метелик.**

Тихо!

**Зозулька.**

Що знов?

**Метелик.**

(Перходить кілька осіб). Ідуть люди.

**Зозулька (пошепки).**

Люди — це щось злого?

**Метелик.**

О, страшенне злі.

**Зозулька.**

Боюся вічно їх, як ходжу по землі,
Щоб десь якась нога мене не роздушила...
Тобі — інакше... маєш добрі крила...
Вигідна річ...

(Продовження буде.)

розбити Туреччину. Навчена історичним досвідом, західна демократія оцінила польсько-більшовицьку війну 1920 року також як боротьбу для розбиття Росії, замасковану тільки цілями визволення України. Найбільше переконуючий аргумент мала вона у відношенні тодішних польських урядів до свіжо здобутої силою зброї т. зв. теперішньої Малопольщі Східної і до руського населення тієї території. Бо це були часи, коли по здавленні руського збройного руху, українці на терені польської держави втратили навіть деяку частину тих прав, які мали в австрійській монархії. Супроти цього київська виправа наткнулась на дезапробату европейської демократії та ряду урядів, як ось англійського і спричинила втрату симпатії для польського народу серед народів Европи, а навіть Америки. Всі зусилля польської пропаганди не могли цього зла направити і воно поважно заважило на польській політиці та престіжі польського імени в пізніших літах. Справа Східної Малопольщі затяжила вже не тільки зі становища закордонної політики, але згори ставила під знаком питання успіх польської інтервенції на терені війни. Бажаючи визволити український нарід, треба було числити на його співділання, а це було згори неможливе через ненависть, яку мали в тих часах до Польщі братя тих українців, які опинилися під Польщею. В тих умовинах поміч Петлюри та його збройних відділів не могла бути успішною, бо співпраця з Польщею депопуляризувала цього отамана в очах українського населення та позбавила його піддержки народу. До цього причинились успішно численні збігці із австрійської та української армії, що залишились на терені б. Росії.

Окрім національних причин, була ще й інша причина недовіря до Польщі серед українців, а саме причина соціяльна. Це населення свіжо розібрало землі дідичів, у значній частині поляків, які повтікали до Польщі. В очах українського селянина польська армія була авангардою польського дідича, що вертає по ревіндикацію своїх маєтків. Ясне, що в тих умовинах не вільно було надіятися на співпрацю українського селянина. І справді не було прихильного відношення українського народу до поль. армії, а радше навпаки. Визволення відбувалось в значній мірі без волі і помочі пупілів і в значній мірі йому мусіло не вдатись. Крім цього українська суспільність в Росії не мала достаточної кількости інтелектуальних сил для створення власної державности.

На те, щоби Польща могла сама виконати завдання, забракло сил. Край, знищений світовою війною, як жадний край в Европі, зубожілий до крайніх меж, пережертий епідеміями, без тривкої валюти, з новою державною організацією, створеною нашвидку, край, що мав армію заледви заімпровізовану, без власних фабрик муніції, в тяжкім міжнароднім положенні, без устійнених кордонів, напередодні плебісцитів у Вармії, на обидвох Шлеськах, таких важливих для його будуччини, такий край потребував передовсім мира і щераз мира! Його наразилось на жахливі потрясення, в якому найшовся на крок від утрати незалежного буття, так щасливо, свіжо здобутого.

Не маючи жадних претенсій до стратегічної оцінки тодішних воєнних випадків, можна без страху і помилки ствердити з цілою певністю, що в серпні 1920 р. війна могла скінчитися остаточною програною Польщі, і що інакший вислід спричинили в деякій мірі помилки російського командування.

Очевидно, що розбиття Росії і створення України булоб для польської державної рації

# Чи всі маєте картку ч. 11?!

**Без віч і агітаційних карток можна обійтися, але виборча картка з**

**Ч. 11**

**мусить бути у кожного українського виборця.**

**Останні дні перед виборами використайте на те, щоби не було в краю українського виборця, що не мав би картки ч. 11. Про це мусить подбати кожний виборець-українець. Повітові й Громадські Виборчі комітети та мужі довіря мусять перевірити, чи картки розіслано до всіх сіл і чи вони дійшли до рук виборців!**

**Коли яке село ще не дістало карток, негайно подбайте, щоби їх йому вислати та щоби картки роздано українським виборцям!**

корисне, а інакше становище польської народної демократії не було обґрунтоване. Але одно є річю безсумнівною: для осягнення тієї мети не варта було ризикувати долею власної держави. Таке ризико було більше, як легкодушністю і більше ніж помилкою, та ніщо не зможе цього оправдати. На жаль, із тієї страшної проби не спромоглись ми видобути належних висновків.

Для обґрунтування конечности війни, пробувалось утворити своєрідну теорію: ймовірно більшовики тоді щиро не бажали мира, й приготовляли нові напади на Польщу. Але цеж тільки гіпотеза і то нічим не доказана. Проти неї промовляють не тільки мирові пропозиції більшовиків, але і приклад Фінляндії, Естонії, Лотви і Румунії, та політична аналіза тодішнього положення більшовизму, який загрожений в своїм істнуванні, побоюючись інтервенції західних держав, вмотаний у внутрішню боротьбу, потребував мира для зміцнення своєї сили. У всякому разі політика Борисова унеможливила якунебудь контролю справжніх намірів більшовиків та перекреслила щирість покликаного арґументу в устах її прихильників. Натомість, можемо з цілою певністю, не звертаючись до гіпотез, означити справжні наслідки київського походу для Польщі: нове воєнне знищення половини краю, смерть і каліцтво десяток тисяч горожан, фінансове вичерпання, резиґнація з плебісциту на Тешинськім Шлеську, хоч Польща мала там вигляди на світлу побіду, невигідна сувальська умова з Литвою, яка і досі є джерелом конфлікту з нею, а крім цього зміцнення більшовизму шляхом викликання пориву російського патріотизму. З найбільшою правдоподібністю можна ставити гіпотезу, що без невдачі в липні 1920 року плебісцит у Вармії і Мазурах випав би для Польщі богато корисніше, що при обчисленні голосів громадами могло дати Польщі територіяльні здобутки. Без сумніву і важке дипльоматичне положення Польщі спричинило в значній мірі заключення досить некорисної умови з Данціґом при кінці 1920 року. Щодо Росії, то в Ризі ми здобули не більше, як те, що Радек пропонував нам 1919 року.

Цей оплаканий вислід у політичнім жарґоні зветься „спасенням вітчини“.

Очевидно, зручно зорганізована реклама є в Польщі сильніша від льоґіки й історичної правди. Ця остання всеж мусить віднискати свої права скорше чи пізніше та усталити відповідальність одиниць. Вона віддасть лівим угрупуванням справедливість, а зокрема польській соціялістичній партії, яка в зимі 1919-20 року домагалась рішуче закінчення нещасливої війни, що і висвітлить понуру загадку, яким підземним впливам слід приписати факт, що цієї мирової програми лівиці не оборонено тоді з достатньою енерґією та силою.

Сьогодні, в світлі останніх трагічних випадків у Сх. Малопольщі та фраз про великодержавну Польщу, які поширює табор київського походу, ясне, що винуватцем зла не були якісь ідеальні кличі, але звичайні імперіялістичні завізхання, які тільки тим ріжнились від програмових основ ендеції та тільки тому заслужили на імя політичного романтизму, що не були вдержані в рямках і межах здорового політичного рахунку та властивої оцінки сил“.

## „Нечуваний документ наших часів“.

Під цим заголовком опублікував вчорашній несконфіскований „Львовскі Курер Поранни“ (ч. 338 з 12. ц. м.) інструкцію голови повітового комітету ББ в Чорткові Юстина Дворського (він-же комісар Каси Хорих), розіслану довірочно тільки найпевнішим аґітаторам одинки по селах Чортківщини і сусідніх повітів. Подаємо цю інструкцію, яка говорить сама за себе, в дословному перекладі, здержуючись з цензурних мотивів від якихнебудь заміток з нашого боку.

*

**ІНСТРУКЦІЯ!**

**В справі зібрань і аґітації Центроліву й українців.**

**Строго довірочно.**

Щоб повчити тамошній Комітет Б. Б. про способи боротьби з аґітацією т. зв. Центроліву, отже злучених партій ендеції, Пяста і Стронніцтва Хлопского, а також українців, пересилаю нинішню інструкцію до відома і прошу на випадок потреби кермуватися поданими в ній вказівками.

Дійшло до мого відома, що в найближчих днях т. зв. Центролів та українці як опозиція схочуть на терені нашого повіту при помочі своїх довірених, а також відданих їм кооперативних організацій розпочати передвиборчу аґітацію. На основі зібраних інформацій як одні, так і другі відбуватимуть вечорами таємні зібрання в приватних домах, або — як українці — в сільських кооперативах, маскуючи свої зібрання для змилення чуйности наших людей цілями освітніми або кооперативно-господарськими.

Отже для орієнтації повідомляємо, що жадне з задуманих зібрань Центроліву й українців не повинно відбутися, а колиб наслідком недогляду чи змилення чуйности наших людей денебудь більша громадка зібралася на нараду, треба такому зібранню перешкодити через доцільне наслання довірених людей. З тією метою треба піддати докладній обсервації відомих опозиційних діячів, старатися їм, хоч би вліздиво, товаришити на кожному місці, аби таким чином не допустити до якоїбудь аґітації і змоги свобідно порозумітися з людьми. Одночасно з помічю місцевого Відділу „Звйонзку Стшелецкого“ слід розтягнути на місцевих діячів українських і Центроліву чуйну увагу, так, аби кожний їх крок був нам досконало відомий, аби ті діячі чулися у своїх намірах якнайсильніше звязані.

# Не марнуйте виборчих карточок 11-ки!

**З кожного числа „Діла“ й інших українських ґазет, які підтримують Український Виборчий Бльок, вирізуйте їх, роздавайте серед рідні, знайомих і сусідів та сховайте ОДНУ КАРТОЧКУ СОБІ ДО ДНЯ ВИБОРІВ! Хай ні одна карточка не пропаде!**

# 11 11 11 11

Зокрема треба пильно інтересуватися приїздними і про кожноразовий приїзд когобудь чужого до села, чи то до місцевих діячів Центроліву, чи до кооперативи або української „Просвіти“, негайно найкоротшою дорогою донести до постерунку державної поліції або до повітового бюра Б. Б. в Чорткові. Найкраще виважеться з завдання той, хто зуміє попередити мене на кілька днів чи годин наперед про приїзд такого пана, так, аби я міг його агітації негайно перешкодити.

Подібно треба всякими способами виловлювати надсилані тим-же людям летючки, брошури і газети і відвозити їх до повітового бюра Б. Б. в Чорткові, а розліплювані на селі афіші Центроліву або українців негайно нищити.

Одночасно слід поглибити серед українців розвідку („вивяд“) за пальною зброєю або протидержавною бібулою і про вислідження її негайно донести в довірочний спосіб поліції. Ще раз зазначую, що найкраще з тих завдань можуть виввязатися стрільці, тимбільше, що — як мені відомо — роблять по селах нічні варти.

Зі свого боку додаю, що по одержаним інформаціям мають відбутися в найближчому часі на терені нашого повіту військові вправи, при чому по українських селах, які проявили би протидержавну діяльність, буде переведена якнайгостріша пацифікація, спрямована в першу чергу проти кооператив і українських „Просвіт“, як осідків протидержавних затій, а також проти їх членів, з приноровленням всяких уживаних у таких випадках засобів („ригорів“). Цією інформацією слід в довірочний і дискретний спосіб перестерегти тамошніх українських діячів і священиків.

Повітовий керманич
виборчого бюра Б. Б.
**Юстин Дворський** в. р.

# З ЦЕРКОВНИХ СПРАВ.

## НОВЕ ГРЕКО-КАТ. ЕПИСКОПСТВО В РУМУНІЇ.

Недавно утворено нове греко-кат. епископство в Румунії, де, як відомо, живе близько два міліони вірних греко-католицького обряду. До нового епископства прилучено всі громади на Буковині і в Мармарощині, в яких живе українське населення.

По довгих переговорах наспіла до букарештенської нунціятури папська булля „Солемні Конвенціоне“, силою котрої від 15. серпня ц. р. злучено два епископства Надьварад і Сатмар. Папа іменував Апостольським Адміністратором епископського вікарія Степана Сабо зі Сатмару.

Та сама булля визначує на осідок нового греко-кат. епископства місто Надьбаня. Нове епископство складається з 239 парохій, які виділено зі шести інших епископств. У 201 парохіях нової дієцезії пануюча мова румунська, в 39-ох українська.

## УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА В БІЛГОРОДІ.

У столиці Югославії Білгороді живе біля 300 греко-католиків хорватів, українців-бачванців та українців з ріжних українських земель. Дотепер більшість їх, головнож хорвати та українці-бачванці, заспокоювали свої релігійні потреби в римо-католицьких церквах. Щоб запобігти цьому, Преосвящений д-р Діонізій Нярадій, епископ з Крижівців, іменував греко-кат. білгородським парохом о. Янка Будинського, українця-бачванця.

З уваги на те, що греко-католицька церква не має ще свого приміщення, о. Будинський живе тимчасово у французькім монастирі при вул. Хаджи Мінситія ч. 77, де й відправляє наші богослуження в церкві Пречистої Діви Марії.

В дні 2. ц. м. відбулося в цій церкві хрещення малого Володимира Мирослава, сина п. Маріяна Пустара, голови Української Громади в Білгороді. Тому, що це було перше хрещення по нашім обряді в Білгороді і в цій церкві, викликало воно велике зацікавлення. О. Будинському асистувало при обряді хрещення кількох французьких священиків. **Білгородець.**

## „КАТОЛИЦЬКИЙ РУХ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ АКАД. МОЛОДІ“.

Під цим заголовком поміщена інформаційна стаття Петра Ісаїва в журналі **„La Juna Batalanto“** („Молодий Борець“), органі міжнародного католицького руху молоді, що виходить у Кельні в есперантській мові. Статтю переклав для згаданого журналу Іван Черкавський. — Варто зазначити, що редактор журналу **„La Juna Batalanto“** Вільгельм Сальцбахер перебував у початках вересня ц. р. у Львові, щоб поінформуватися про католицький рух серед нашої молоді в Галичині й наладнати звязок з товариством студентів-католиків „Обнова“.

## Ендеки голосуватимуть на Центролів.

„Іскра“ повідомляє, що богато провінціональних організацій „Стронніцтва Народового“ в місцевостях, у яких уневажнили листи кандидатів до сойму та сенату, заступлені тією партією, запитали варшавську централю „Стронніцтва Народового“, що мають робити прихильники „Стр. Народового“ при виборах. Централя „Стр. Народового“ відповіла, що там, де нема листи „Стр. Народового“, виборці повинні голосувати на листу Католицького Людового Бльоку ч. 19, а коли нема й тієї листи, то на листу Центроліву ч. 7.

---

**ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 13. ЛИСТОПАДА 1930.**

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

# З наших книжок і видавництв.

**С. Черкасенко: „Еспанський Кабалєро Дон Хуан і Розіта“, драмовий роман у двох частинах. Львів, 1930. Вид. „Нові Шляхи“.**

Маємо, коли не помиляюсь, у нашій літературі щойно другу спробу покористуватися безсмертним типом Дон-Жуана. Франко вжив у своїй поемі первісний мотив еспанської леґенди, приписаний Тірсі де Моліна; С. Черкасенко хотів замість усіх проблем змалювати саму постать безбожного розпусника на тлі сценічної інтриги.

Передмова автора, що попереджує цей „драмовий роман“ дуже характеристична і влекшує орієнтацію в самій пєсі:

„Вже згори автор просить дарувати йому „профанацію“ відомого донжуанівського сюжету. Робить її він цілком свідомо, попереджаючи, що нічого цікавого в його пєсі не знайдуть ні критики, котрі при оцінці поезій звикли танцювати від ґетівської, а при оцінці драм — від шекспировської печі. Автор далеко розходиться з тими, що в простенькій, безпретензійній народній леґенді давноминулих часів спостерегли страшну філософічно-містичну глибину й з головою потонули в ній, створивши драми, тяжкі для сцени, як сама статуя Командора, й нудні як диспути середневікових схолястиків; він не годиться й з тими, хто вважає, що згадана леґенда нíби ставить до розвязання т. зв. „статтєву проблему“. На його гадку, все це — химери. Автор тієї думки, що „статтєву проблему“ цілком доцільно розвязано за допомогою вічного революціонера ще Адамом і Евою, отже не бачить потреби розвязувати те, що розвязано ще з передвіку; щож до чудесного покарання безвічного й цинічного зальотника камінною подобою Командора, то це, на думку автора, звичайний народній забобон, подібний, нпр., до сучасного, коли довгу й холодну зиму цього року народ тлумачить як кару божу за ношення нашими паніями й паннами занадто куцих суконь: при бажанні, звичайно, й із цього можна розвести неабияку філософію і в цьому побачити жахні містичні глибини; алеж хто не знає, що такі гріхи, як і гріхи не тільки леґендарного, а й усіх міліонів інших донжуанів, коли й карається часом, то не небом, а завжди далеко природніш і тому вульгарніш; і що в ділі цинічних зальотів жадною філософією, містикою, демонізмом, чи якоюсь „проблемою“ взагалі, й не пахне. Який уже там демонізм у таких батярів! просто — вибачте — паскудство та й годі, для покарання якого зовсім не потрібно надприродних чинників.

Як наслідок цих авторових рефлексій, і зявився *„Еспанський кабалєро Дон Хуан і Розіта“* — пєса без жадної тяжкої філософічно-містичної артилерії, але з претензією дати те, чого вимагає сучасна сцена: театральність (сценічність), легкість, цікавість, рух (кіновість) тощо і трішки здорової моралі“.

Після такого розяснення полишається хіба єдиний запит: „Навіщо-ж брати мотив Дон-Жуана, коли можна взяти попросту звичайного львівського чи ужгородського батяра?“ Автор відповів би „еспанський Дон-Жуан чи звичайний український діволюбець — байдуже; важно, щоби пєса була цікава“. Годимося, коли автор обіцює нам найрідші „рарітети“ в нашій літературі: „театральність (сценічність), легкість, цікавість і навіть „рух“, що має бути рівнозначний з таким ідолом сучасности як „кіновість“.

Ех! Якби бодай 10 відсотків було з цього в тому „Дон-Хуані“...

Скажім спершу, що в ньому є:

1. Досить інтриги. Вона вся позичена з реквізиторні первісного романтичного театру а ля „Ернані“, але в нас це може бути новиною.

2. Чиста, шліфована літературна мова.

Чого в ній нема? послідовности в композиції. Або назва „драмовий роман“ значить, що це твір на лектуру, а не на сцену, тоді навіщо „сценічність і кіновість“? Коли-ж це сценічний твір, як дати собі раду з 8 діями?

Фраза автора про „критиків, котрі при оцінці драм звикли танцювати від шекспірівської печі“, пахне якимсь непорозумінням. „Дон-Хуан“ Черкасенка якнайбільше нагадує саме шекспірівську піч — своєю довжиною, віршом і намаганням наблизитися до ідеалів здійснених Шекспіром: „сценічність, легкість, цікавість, рух“ і... „трішки здорової моралі“.

Добрий режісер міг би з цього „Дон-Хуана“ зробити сценічну пєсу, може й цікаву, вирізавши з неї цілі сцени та зайві епізоди і вкоротивши балакучість дівчих осіб. Герої Шекспіра говорять удвоє, втроє більше, але їх можна слухати на сцені і з книжки вже 300 літ. Чому? Над цим нехай призадумається кожний драматурґ, що хоче починати пєсу від власної печі, а спекти її в ній не гірше від Шекспіра.

Кіновість чудова річ у — кіні; там бачимо німі, ворушкі образи. У драмі на перепоні кіновости стоїть слово; воно мусить висловлювати якісь думки, хоча би настільки, щоби ми бачили, що їх — нема.

Проста сільська дівчина донька рибалки промовляє у Черкасенка як ґрандеса, що зачиталася „Гамлета“:

„Не знаю я... мені здалось,
Коли переступила цей поріг,
Що я за ним своє лишила „єсть“...
Що грізнеє „було“ мене тут міцно
Взяло в свої холодні обійми.

А сам Дон Жуан — маркіз де Теноріо, що спокушує жінки мережкою слів не хоче фільософувати, бо Черкасенко вважає, що це добре для старих нудних авторів. Цікаво, чи має він на думці Зоріллю, Байрона, Меріме, Бальзака, Фльобера, Барбей д' Оревілі — чи читав пєсу Шова?

Писати нині віршом пєси в такому стилі як це робить Черкасенко безумовно більший пережиток, як розвязувати проблему Адама й Еви. При всій чистоті вірша Черкасенка важко погодитися з двома його манерами: 1. З дочіплюванням до прикметників старих народніх закінчень на те, щоби долатати ритм („та все-ж про те безшлюбнеє кохання“, „та щось інеє...“, „достойная“, „достойную“...) 2. Із постійним перевязуванням одного радка з другим (т. зв. у франц. поезії „анжабеман“), яке зовсім нарушує окремішність кожного радка як цілости:

Та як! Ґрандеси наші — й ті не сплять
Так солодко на пишних ложах... Миш —
І та якийсь притулок має, ціж
Нещасні діти...

Варто би послухати, як таку строфу деклямуватиме артист із сцени!

Зрештою, можна тільки побажати нашому театрові, щоби мав засоби вистовити пєсу Черкасенка без шкоди для намірів автора.

# Виборчий рух.

### НАДВІРНЯНЩИНА.

в Надвірнянщині підготовка до виборів з нашого боку в повнім ході. Передвиборчі збори відбулися: 2. XI. ц. р. в **Камінним** — реферував д-р Карпевич, в **Цуцилові** — реф. Микола Грегораш, в **Гвоздї** — реф. Евген Боднарук, у **Житкові** — реф. Іван Яремович, у **Стримбі** — реф. д-р Валеріян Банах; 5. XI. в **Пнівю** в трьох місцях — реф. д-р Николайчук, інж. Цибрівський і Іван Зелик; 8. XI. в **Парищу** і **Гаврилівці** — реф. д-р Богдан Карпевич і Евген Боднарук, в **Надвірній** — реф. д-р Николайчук; 9. XI. в **Пасічній** — реф. д-р Николайчук і Іван Яремович, в **Назавізові** — реф. д-р Богдан Карпевич і Евген Боднарук та в **Тарновиці Лісній** — реф. д-р Валеріян Банах.

# Ревізії й арештування.

### РАВЩИНА.

Дня 3. XI. ц. р. арештувала поліція Андрія Белка, церковного паламаря в **Любичі-Князі**, за те, що буцімто на 1. XI. (всіх святих) замкнув з розмислом на колодку цвинтарну браму і не допустив таким чином місцевих латинників відвідати могили своїх померших. (Зазначується, що на зарядження старости цвинтар є постійно замкнений). Слідуючого дня відставлено арештованого до поліційної станиці в Раві Руській, де щойно 6. XI. на інтервенцію д-ра Богачевського його найдено і звільнено, бо жадна з місцевих влад — ні суд, ні староство, ні повітова команда держ. поліції, ні навіть командант постерунку — нічого не знали, що сталося з арештованим, котрий сидів у поліційному арешті.

Дня 4. XI. перевела поліція ревізію у Гриця Корицького (члена Повіт. Комітету УНДО) в **Синьковичах** в часі його неприсутности (виїхав був до Львова) і сконфіскувала 3.000 виборчих карточок, повновласности і поучення для мужів довіря та інші виборчі матеріяли.

Дня 6. XI. перевела поліція в **Любичі-Князі** основну ревізію у місцевого пароха о. Гната Заяця, учителя Луцейка, залізн. урядовця Колосовича і п. Марії Костишинівної. Переглядали приватну кореспонденцію і книжки. За чим шукали, невідомо. В о. Заяця забрали „Розбудову Нації“, хотіли також забрати картки до голосування ч. 11.

Того самого дня арештовано в **Нароли** п. Павла Кішака, селянина з Любичі (присілок Кулаїці) під замітом виборчої агітації (найдено при нім відозви листи ч. 11). Арештованого відставлено до Любачева.

### БЕРЕЖАНИ.

В **Бережанах** арештували та передали прокураторові Степана Стефанишина під закидом „переворотової агітації“. При ревізії, як твердить поліція, найли в нього один прим рник „Сурми“.

# Ще один наслідник Бесідовського.

Делегат більшовицької західної торговельної палати в Парижі Дубровський, що рівночасно був комісарем усіх більшовицьких застав поза кордонами СРСР., відмовився вертати до СРСР. У листі до більшовицької торговельної місії Дубровський каже, що досі вірив у будучину більшовицького правління, а тепер утратив цю віру та зриває із СРСР.



**ВІДГУКИ ДНЯ.**

## Пискові революціонери.

Революційна промова дійшла власне до кульмінаційної точки:

„...Мої панове! Так далі бути не може. Ми мусимо врешті показати... *(дальше пропускаємо)*, що ми живем. Тому на барикади! За самостійну, соборну *(дальше пропускаємо)!* Не спинить нас лютий *(дальше пропускаємо)!* Тисячі трупів дасть *(дальше пропускаємо)*. Посвятім *(дальше пропускаємо)*, як колись святили *(дальше пропускаємо)!* Усі як один, вперед за святу справу“!

Промовець скінчив, але ще довго стояв непорушно, з очима вліпленими десь у далечінь і з рукою витягненою як дороговказ.

В кімнаті залягла тиша. Присутні принишкли як трава під подувом вітру. Відважніші оглядали черевики. Здавалося, ніхто не збереться на відвагу забрати голос після такої динамітової промови. Кожне слово, хочби й яке патріотичне, вийде бліде, коли не матиме в собі барикад, ножів і тим подібного. А коли матиме, то буде тільки повторенням сказаного.

Нараз із темного кута кімнати почувся скрипіт крісла. Хтось встав і рушив легким кроком у сторону промовця.

Всі немов збудилися і оглянулись на смільчака.

Низенький, в окулярах, з виснаженим працею лицем, у старім витертім пальті, з течкою під пахою.

Революційний промовець звернув на нього увагу щойно тоді, як смільчак станув перед ним.

— Хочете щось говорити, пане товаришу?

— Ні... властиво я маю до вас просьбу... Але можу сказати кілька слів.

І без вступу почав:

„Тішить мене, коли бачу стільки запалу, енергії і віри в майбутнє. Слухав я вашої промови і зараз подумав собі: Як то добре, що я сюди зайшов. Буде кому доручити деяку відповідальну роботу. От, пане товаришу — звернувся він до передбесідника — будь ласка, я тут маю виборчі нумерки. Возьміть їх та пороздавайте людям... Може схочете і на село десь поїхати...

Відчинив течку, витягнув кількасот „одинацяток“ і подав їх передбесідникові.

Передбесідник зніяковів. Вся його завзятість, енергія, безоглядність і очайдушність немов димом здиміли. Виглядало якби змалів і прислаб.

Хвилю дивився на витягнену руку з нумерками і немов вагався. Врешті здецидовано відступив на бік і рукою відмахнувся від покуси.

— Даруйте — сказав потихо, — я цього не можу зробити!

— Чому? — здивувався маленький чоловік в окулярах.

— Це... зовсім непідходяча для мене робота. Нумерки хто будь може роздати... Врешті... я нині абсолютно не маю часу. Власне умовився зі мною... один визначний громадянин...

— То може завтра?! — не зражувався тамтой.

— І завтра неможливе. Загалом... не розумію... Моє поважання панам! Мушу вже відійти.

Стиснув руку повну нумерків і вибіг з кімнати.

З його промови остало щось таке, як загар з печі.

Галактіон Чіпка.

## Розправа б. білоруського сенатора.

На 19. листопада у виленськім апеляційнім суді визначена розправа бувш. білоруського сенатора Роґулі. Суд І. інстанції засудив Роґулю на два роки тюрми. Після розвязання сенату бувш. сен. Роґулю арештували і відтоді він сидить у тюрмі.

# ОСТАННІ ВІСТИ

### ПРИСУД БІДИ І ТОВ. ПЕРЕД НАЙВ. СУДОМ.

Повідомляють нас, що Найвищий Суд розглядатиме касацію, яку зголосила оборона проти присуду в процесі Романа Біди і тов., не 12. листопада ц. р. (як подано в нас вчора), а 20. листопада ц. р.

### БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА ДІМ Д-РА ПАНЧИШИНА У ЛЬВОВІ.

**Із вівтірка на середу в годині 3.30 над раном напало кількох бандитів на дім д-ра М. Панчишина при вул. Клушинській. Вони погасили вуличні ліхтарні й обкидали дім камінням. Вибили шиби, а враз із камінням кинули до мешкання, попривязувані до каміння, скляні пробівки з якимсь легкопаруючим плином. Опісля втекли на вулицю Піярів і в напрямі медичних інститутів та Академічного Дому ім. Яна Касправича.**

**Де і в яких часах ми живемо?**

### АРЕШТУВАЛИ СВЯЩЕНИКА.

У **Джурині** (пов. Чортків) арештувано місцевого пароха о. Мик. Івахнюка.

### СТРАЙК У КОПАЛЬНІ.

У копальні „Віск“ у Бориславі застрайкувало 180 робітників, тому що управа здержала платні за відпустки.

### САМОВБИВСТВО ПРИ ПОМОЧІ ҐРАНАТИ.

У Галичі в домі б. нареченої Тарнавської кинув собі під ноги ґранату вахмайстер пionірів Соханецький. Ґраната розшарпала його. Соханецький рішився так згинути тому, що Тарнавська покинула його.

### АРЕШТУВАЛИ Б. СЕНАТОРА.

У Минську арештували б. сенатора з Польщі Богдановича. Він за дозволом польської влади виїхав до СРСР і там його арештувало ДПУ.

**В дні 16. і 23. листопада голосуйте всі на листи „Українського і Білоруського Виборчого Бльоку“ число — 11**

### КРАДІЖ У ВАРШАВСЬКІМ МАҐІСТРАТІ.

Керовник бюра правного радника варшавського маґістрату Гіл. Домбровський вкрав ок. 200.000 зол. Слідство ще не скінчене, бо розглядають навіть акти з 1925 р. Домбровський є у шпиталі в Катовицях, бо хотів застрілитися. Він каже, що вкрав лише 100.000. Домбровського перевезуть у Варшаву та переслухуватимуть там далі.

### ЗМОВА НА ЖИТТЯ МУСОЛІНІЯ?

Берлінські часописи повідомляють із Риму, буцімто останні арештування в ріжних італійських містах є в звязку з викриттям пляну замаху на Мусолінія. Між арештованими є два ґенерали, командант поліції в Турині, один професор університету, бувш. парляментаристи, син б. посла до австрійського парляменту Батісті, що підчас війни як капітан австрійського війська перейшов на італійський бік і потім боровся проти австрійської армії. Австрійські війська спіймали його та розстріляли. Вкінці вмішаний у справу професор університету в Генуї — Ренджі, що помер у вязниці, б. ліберальний міністр Бельоці, б. нач. редактор „Коріере деля Сера“ Фарі та голова масонської льожі Меоні й ін.

# Куток мови.

С. Черкасенко: „Дон Хуан і Розіта“.

Москалізми: „йому часу нема“ зам. він не має часу; „той помаранч“ (апельсин!); „почім ти знаєш“ зам. звідкіля; „подри їх к(!)чорту й до каміну“; „бліти“ не юпати, зоріти, дбати, „простить мене“ (!) зам. мені, — краще: „вибачить мені; „возлюбив“ зам. покохав! Є в Черкасенка також низка буцім-то народніх зворотів, здається власного виробу: „ну, до стривання!“ в знач. до побачення; „ну, бо чого тобі (?) так закортіло“; „а-ну, котрій (?) ш припекло“; вовсім незрозумілі: „що їм? розмордувало їх“; „по добрій їжі їх на сон гоядущия мордує (морить?) вовжли“.

# НОВИНКИ

— **В Українськім Лікарськім Товаристві,** вул. Гродзіцьких ч. 4, відбудеться в четвер 13. ц. м. в год. 7. веч. реферат Д-ра Т. Бурачинського: **„Про схоріння грудної залози".**

— **Вийшли на волю.** В суботу попол. арештовано сестру вбитого під Бібркою пок. Пісецького, п-у Дарію Пісецьку, приватну службовичку у Львові, а у вівторок уранці випущено її на волю.

— **Ревізії.** Дня 6. ц. м. відділ поліції з Золочева перевів ревізію в домі о. Романа Березинського, пароха в Оглядові. Сконфісковано календар „Червоної Калини" та ще декілька книжок. Так само переведено ревізію в домі о. Казанівського Петра, пароха в Нивицях, радехівського повіту.

— **З життя української еміграції в ЧСР.** Дня 1. листопада українська еміграція в ЧСР святкувала роковини великої історичної події. Вранці українська громада пішла на цвинтар поклонитись могилам тих стрільців, що померли на чужині. А тих могил є там аж 157. Над могилами відспівано стрілецькі пісні і національний гимн. Вечором відбулась святочна академія, на якій промовляв інж. Буринський, студ. Пасіка і проф. Калічак, який прочитав „Записки четара" про переворот у Дрогобичі 1918. Крім цього віддекламовано фрагмент поеми Ол. Бабія „Гуцульський Курінь" та відспівано кілька пісень.

— **Україніка.** „Наше Веда" Прага, 1930. ч. 7. А. Яковлів: Вплива старочеського права на право українсько-литовське доби 15—16 століття. (Рецензія Т. Сатурніка). — „Повесті з Подкарпатске Русі" зібрав й переложив Франтішек Тіхи, ілюстр. Янко Алекси. Накладом „Словенського Виходу" в Кошицях. 11 казок-переказів, зачинається віршом В. Пачовського „Скарб подкарпатської землі" а кінчиться замітками, хто перекази записав й де були печатані. — Магнус Гіршфельд: „Зіттенґешіхте дес Вельткріґес" (Історія моралі світової війни). Ферляґ фір Сексуальвіссеншафт Шнейдер Комп. Відень-Ляйпціґ, 1930. Том І. розділ 8. „Український й польський легійон". Між ілюстраціями є фотографії Яреми Куц (Кузь?), підхор. кавалерії У. С. С. й дальші дві без підписів (мабуть Степанівна й Галечко). Крім цього є прилоги, як австрійська солдатеска знущалася над українською жінкою в Сх. Галичині. — „Ніва" Брно, 1930. ч. 5. І. Калічак: „Шевченко — поет України". — „Покроковн Обзор" Брно, 1930. ч. 43-44. тогож автора: „Крик невільників 20. віку". — „Лідове Новіни" Брно, 1928—30. цей самий автор, поміщує інформаційні заваги про „Сокола-Батька". — **І. К.**

— **З життя „Українського Фотографічного Т-ва".** По кількамісячних заходах ініціятивного комітету львівське воєвідство рескриптом з жовтня 1930. затвердило статут Українського Фотографічного Товариства" у Львові. Дня 9. листопада відбулися вже, при численній участи українських фото-аматорів, перші загальні збори, на яких вибрано виділ в ось такім складі: голова д-р Степан Дмоховський, м-голова проф. М. Ганицька, секретар Д. Фіґоль, скарбник Я. Процівна, В. Голіян, І. Кліщ і Б. Скрентович як виділові. До Провірної Комісії увійшли: дир. Мороз, д-р Гнатевич і М. Пудирак. Свою діяльність розпічне Т-во виставкою світлин, яка й відбудеться в перших днях грудня. Молоде Т-во згуртувало вже в своїх рядах більшість українських фото-аматорів, а дальші зголошення в члени приймає секретар Т-ва Данило Фіґоль (Львів, св. Марка 20/І). Т-во має вже малу бібліотечку і випозичає своїм членам книжки і фото-журнали. Замісцеві можуть користати з бібліотеки за зворотом коштів висилки.

— **Як у Львові їздять автомобілі.** Ярослав Калинюк, 12-літній учень української ґімназії, ішов вул. Сапіги. Надїхав автомобіль, ведений шофером Францом Андрашком з Левандівки і переїхався по ногах цього учня так, що його відвезено до лічниці, а шофера арештовано. — На тій самій вулиці автомобіль поранив якусь жінку і дитину.

— **Пригода румунського жандарма.** Румунський жандарм з Лунґан арештуючи селянина Василя Радула, побив його так сильно, що селянин помер. Жінка вбитого селянина подала цю справу до суду і жандарма-вбивника арештували. І цей злочинець, що катував свою жертву на смерть, сам так злякався кари, що підчас слідства у Яссах вхопив кріс і застрілився на очах слідчого судді.

— **За те, що обікрали суддю.** Ще в місяці серпні злодії вкрали у судді для справ спеціяльної важности Казимира Янушевського футро, 15 срібних ложок, годинник, білизну та інші речі вартости 6000 золотих. Злодіїв зловили і передучора на розправі засуджено Осипа Шерфера на півтора року вязниці, Адама Ґулу на рік, а Степана Трачука на 7 місяців вязниці.

— **Жертва безробіття.** При вул. Курковій 33. у Львові пробувала отруїтись 45-літня робітниця Ольга Марушкевич, яку в грізному стані відвезено до лічниці. Вона рішилась вмерти тому, бо довший час була без праці і хліба.

— **Фальшував документи.** На Замарстинові арештовано Антона Гаврилюка, який підробляв ріжні документи та продавав їх кому було треба за поважні гонорарі. В нього сконфісковано печатки та ріжні блянкети.

— **Пожежі.** Дня 9. листопада в Микуличині вибухнула пожежа в домі Штайна. Вогонь перекинувся на вілю Як. Рісля. Шкоди є на 60 тисяч зол. — У Брошневі вибухнула пожежа наслідком необережности в тартаку фірми „Деревний Промисл Долина". Згоріла реміза з матеріялом і шопа з деревом на топливо. Шкоди є на 30.000 зол. — В ночі 9. листопада вибухнула пожежа в будинках залізничника Масляпки в Стрию. Вогонь перекинувся на будинки залізничника Ручкевича. Будинки згоріли до тла.

— **Весна в осени.** В Заліщиках зародили вдруге малини. В деяких місцевостях зацвили вдруге каштани, яблуні, бози. У Кракові продавали свіжо зацвилі блавати.

— **Людські кости.** Робітники, що працюють на пл. Св. Духа у Львові при копанні ям для нових телеґрафічних стовпів, натрапили на три людські черепи та кости, у глибині 2 метрів. Поліція веде слідство.

— **Тайфун.** Над островами Пульо Кондор пролетів тайфун, який знищив багато сіл та спричинив смерть 100 осіб. Недалеко Кап Сант Ятуба затонуло 17 рибаків.

## ‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

**Стефан Давидовський** син Данила, господар в Буську упокоївся дня 2. листопада 1930 р. після довгої та тяжкої недуги проживши 78 літ. **В. Й. П.!**

## Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. листопада н. р. масло пріма експортове солене 4·40 зол. масло пріма бльокове несолене 4·40 зол., літра молока 0·34 сотиків, літра сметани 1·70 зол., копа яєць 12·50 зол.

# ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

**Великий Міський Театр:**

Середа, 12. листопада, год. 7·30 веч. „Фіялка із Монмарт".
Четвер, 13. листопада, год. 7·30 веч. „Фіялка з Монмарт".
Пятниця, 14. листопада, год 7·30 веч. „Фіялка з Монмарт".

**Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):**

Середа, 12. листопада, год. 7·30 веч. „Дорота Анґерман".
Четвер, 13. листопада, год. 7·30 веч. „Дорота Анґерман".
Пятниця, 14. листопада год 7·30 веч. „Дорота Анґерман".

**Малий Міський Театр:**

Середа, 12. листопада, год 7·30 веч. „Перша пані Сельбі"
Четвер, 13. листопада, год. 7·30 веч. „Перша пані Сельбі".
Пятниця, 14. листопада, год. 7·30 веч. „Перша пані Сельбі".

**„Театр Новин" в салі кіна „Кольосей":**

Середа, 12 листопада, год. 7·30 веч. „Еспанська муха", ціни знижені.
Четвер, 13. листопада. год. 7·30 веч. „Королева матка" премієра".

## Кіна.

**АПОЛЬО:** Звукова фільма: „Ніч насолод" (Ів. Петрович).
**КАСІНО:** Звукова фільма: Співець гір (Льоренс Тібетт).
**КОПЕРНИК:** Звукова фільма: „На Сибір".
**КОЛЬОСЕЙ:** Нечинне.
**ЛЕВ:** Звукова фільма: „На Сибір".
**МАРУСЕНЬКА:** Звукова фільма: „Наддунайський вальс".
**ОАЗА:** Гегенна пасербиці (Евеліна Гольт).
**ПАН:** Трагедія Габсбурґів (дві серії разом).
**ПАЛЯС:** Звукова фільма: „Моє сонішко" (із Джанет Гейнор).
**ПАСАЖ:** Пат і Паташон як королі моди. Звуковий додаток.
**ПРОМІНЬ:** Весна почувань.
**РАЙ:** Звукова фільма: „Поганин" (Рамон Новаро).
**ХИМЕРА:** Ґраф Каліостро.
**ФАТАМОРҐАНА:** Бриґада смерти.
**СТИЛЕВЕ:** Місто чудес (Ферберкс). Залюблений небіщик.
**УТІХА:** Біле пекло (Піз Палю). Доброволець.

## Програма радіо.

**Середа 12. XI 1930.**

**Варшава** (1411,7) 16·15 Кванданс для дітей. **Гельсінгсфорс** (221,4) 18·40 Естонські пісні. **Льондон** (356,3) 14·30 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 19·00 „Паноптікум Бальзака". **Харків** (426) 16·00 Концерт для дітей. **Стокгольм** (435,8) 19·00 Російська і румунська народня музика. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 15·00 Трансмісія із стадіону „Спарти". **Відень** (516,3) 11·10 Гимн і промова президента Австрії. **Будапешт** (550,5) 12·05 Орхестра. **Москва** (1481) 21·00 Музика, пісні.

**Четвер 13. XI. 1930.**

**Варшава** (1411,7) 12·35 Шкільний концерт. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·00 Радіоорхестра. **Льондон** (356,3) 13·00 Концерт солістів. **Талін** (401) 19·05 Ґріґ „Пер Ґінт", Шуберт, Бах, Біле. **Берлін** (419) 16·30 Солісти. **Харків** (426) 20·00 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Легка музика. **Прага** (486,2) 12·30 Орхестра. **Відень** (516,3) 19·35 Капеля. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·40 Солісти. **Париж** (1724,1) 21·45 Фортепян і пісні.

## ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

**Позір Ярославние!** Дня 8. грудня 1930 р. святкує Українська Бурса ім. св. Онуфрія в Ярославі своє 25 літнє існування в теперішній хаті. Чверть століття існування цієї Окраїнної Станиці — Стількиж літ труду, змагань, сердечних замислів у вихованні молодого покоління, Українська Бурса в Ярославі, це справді заборолом національного духа та його еманації тут на Окраїнних землях. — Звідтіля черпали не лиш многі молоді покоління її питомців, але також і ті, які жили поза мурами її — свідомість та національну тугість. — Двапятьпятьлітний Ювилей існування Товариства буде підсумком його дотеперішньої праці та товчком до майбутніх заходів. Свято розпічнеться поминальною Службою Божою за покійних добродіїв членів та питомців Бурси, котра відправиться в год. 9. в дні свята в Парохіяльній Церкві в Ярославі; в год. 11. святочна академія та спільний обід бувших питомців і членів Товариства в кімнатах Бурси; в год. 8. вечором товариські сходини в кімнатах „Бесіди". — Бувших питомців Бурси просимо з метою звеличання цього свята о численну участь. Зголошення і евентуальні датки на річ Товариства просимо слати на руки голови Товариства О. Крилошанина Кипріяна Хотинецького. — **Виділ.**

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

**ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ** на оксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська,** Львів, Собіського 12, тел. 17-04. 232а 26-?

**ГОДИННИК ВАШ** буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5 — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 437

**НЕ ЖУРИСЬ,** дівчино — Мандль направить пильно. За одного золотого кульчик, брошку і перстенець — відновить аж дивно! вул. Коперника напроти кіна. 772 5—?

**АҐЕНТІВ** як заступників на оден або більше повітів до продажі свічок пошукуємо. — Зголошення до Адміністрації часопису під: „Певний заробок". 858 3—3

**ПОКІЙ** з комфортом до винайму. — Павлинів 9. 863 2—2

**ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШШПРУНГА,** Личаківська 34 приймають вписи на новий вечірний 5-ти місячний торговельний курс. Стенографія, писання на машинах. 871

**ПОМЕШКАННЯ** 3 покої і кухня, комфорт до винайму. Чинш місячний. вул. Потоцького ч. 111. 870 1—2

## ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

**Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО**

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики **ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 14—16. в косметиці від 10—11 і 16—18 в неділі і свята від 10—11.** Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратковий відділ. **ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п.** (біля Нар. Гостинниці). **Вінда до вжитку. Телефон 38-90**

**Лічничі зела** на підставі приписів славних лікарів, проти недуг жолудка, кишок, легенів, нервів, печінки, нирок, міхура, гемороїдів, упадів, обструкції, жовчевих каменів, кашлю, астми, блідниці, склерози, артретизму, ревматизму і т. п. — Жадати безплатно повчаючої брошури. Адрес: **Liszki — Аптика.** 453 6-8

**Меблі** ріжного рода, можна найкорисніше купити у віденській фірмі **„Doroteum", Льва Сапіги 34** Тел. 15—01. **Догідні умови.** 2361 21—?

## Заява.

Отсим заявляю, що на засіданні Виборчого Комітету Б. Б. В. Р. в Коломиї дня 7. XI. ц. р. я не була і не дала позволення на уміщення мойого імени в передвиборчих відозвах.

Коломия, 10. XI. 1930. **Ольга Якимів.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10